

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΑΙΝΑΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΣΧΑΛΟΥΔΗΣ

Συνοπτικές αρχές
και εφαρμογές
μικροοικονομικής
ανάλυσης
για διοίκηση
επιχειρήσεων

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Πρόλογος</i>	17
<i>Ερωτήσεις κρίσεως και οικονομικού λογισμού</i>	22
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
E.1 Αντικείμενο της οικονομικής επιστήμης	23
E.2 Σκοπός της οικονομικής θεωρίας	30
E.3 Οικονομική Επιστήμη: Μικρο και Μακρο-Οικονομική Θεωρία	34
E.4 Οριακή ανάλυση και μαθηματική λογική	38
E.5 D. Ricardo και Νεοκλασική Μικροοικονομική	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: Σπανιότητα των οικονομικών πόρων και οικονομική επιλογή	
Βασικές έννοιες και όροι	47
Εισαγωγή: Ανάλυση Γενικής και Μερικής Ισορροπίας. Πρώτες αρχές	47
1.1 Φθίνουσα παραγωγικότητα	50
1.2 Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων και κόστος ευκαιρίας	54
Παράρτημα στο Πρώτο Κεφάλαιο	59
Η Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων: Ένα παράδειγμα	59
Ερωτήσεις κρίσεως και οικονομικού λογισμού	60
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Ζήτηση, προσφορά και αγορά	
Βασικές έννοιες και όροι	63
Εισαγωγή: Ζήτηση και προσφορά. Μια πρώτη όψη	63
2.1 Ζήτηση: Η μία πλευρά της αγοράς	65
2.1.1 Υποθέσεις του υποδείγματος της συνάρτησης ζήτησης	68
2.1.2 Μετατόπιση της καμπύλης ζήτησης	71

2.2 Ζήτηση: Η συνάρτηση ζήτησης της επιχείρησης και μετατόπιση της καμπύλης ζήτησης	71
2.3 Προσφορά: Η άλλη πλευρά της αγοράς	77
2.3.1 Υποθέσεις του υποδείγματος της συνάρτησης προσφοράς	78
2.4 Ισορροπία της αγοράς και συγκριτική στατική ανάλυση	81
2.4.1 Τύποι ισορροπίας	82
2.5 Ανισορροπία της αγοράς: Μια πρώτη προσέγγιση.	86
Παράρτημα στο Δεύτερο Κεφάλαιο	90
I. Αγοραία καμπύλη ζήτησης	90
II. Συναρτήσεις ζήτησης και προσφοράς	91
III. Συγκριτική Στατική Ανάλυση: Ένα παράδειγμα.	92
Ερωτήσεις κρίσεως και οικονομικού λογισμού	93
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: Θεωρία επιλογών του καταναλωτή	
Βασικές έννοιες και όροι	95
Εισαγωγή.	95
3.1 Οι βασικές αρχές της θεωρίας συμπεριφοράς του καταναλωτή	96
3.2 Προτιμήσεις των καταναλωτών και καμπύλες αδιαφορίας.	96
3.2.1 Οριακός Λόγος Υποκατάστασης.	99
3.2.2 Καμπύλες αδιαφορίας	101
3.3 Εισοδηματικός περιορισμός.	106
3.3.1 Μετατοπίσεις της Γραμμής του Εισοδηματικού Περιορισμού (ΓΕΠ)	111
3.4 Ισορροπία του καταναλωτή με κυρτές καμπύλες αδιαφορίας.	114
3.5 Εξαγωγή της καμπύλης ζήτησης	118
Παράρτημα στο Τρίτο Κεφάλαιο	122
I. Οριακός Λόγος Υποκατάστασης και κυρτότητα των καμπυλών αδιαφορίας: Τεχνικά χαρακτηριστικά και παραδείγματα ανάλυσης.	122
II. Κλίση της Γραμμής Εισοδηματικού Περιορισμού (ΓΕΠ).	126
III. Ανάλυση καταναλωτικής ζήτησης: Διαφορετικοί εισοδηματικοί περιορισμοί και ισορροπία καταναλωτή.	130
III.1 Εισαγωγή	130

III.2 Καμπύλη εισοδήματος – κατανάλωσης και καμπύλες Engel	132
III.3 Αποτελέσματα εισοδήματος και υποκατάστασης λόγω αλλαγής της τιμής ενός αγαθού.	134
IV. Νεοκλασική μικροοικονομική και μετρήσιμη χρησιμότητα	137
Ερωτήσεις κρίσεως και οικονομικού λογισμού.	143

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: Εφαρμογές της ανάλυσης καταναλωτικής ζήτησης: Ελαστικότητες και Συγκριτική Στατική Ανάλυση

Βασικές έννοιες και όροι	145
Εισαγωγή	145
4.1 Η ελαστικότητα ζήτησης ως προς την τιμή	146
4.1.1 Μέγεθος της ελαστικότητας ζήτησης ως προς την τιμή.	152
4.1.2 Προσδιοριστικοί παράγοντες της ελαστικότητας ζήτησης ως προς την τιμή.	153
4.2 Διαφοροποίηση της ελαστικότητας ζήτησης και εφαρμογές.	154
4.2.1 Ελαστικότητα σημείου και τόξου	155
4.2.2 Καμπύλες ζήτησης και ελαστικότητα	166
4.2.3 Ελαστικότητα ζήτησης και έσοδα της επιχείρησης.	173
4.3 Σταυροειδής ελαστικότητα ζήτησης.	178
4.4 Εισοδηματική ελαστικότητα ζήτησης.	180
4.5 Ελαστικότητα προσφοράς των επιχειρήσεων	182
Παράρτημα στο Τέταρτο Κεφάλαιο	185
I. Χρήση της καμπύλης ζήτησης για τον υπολογισμό της ελαστικότητας	185
II. Γραφικός υπολογισμός της ελαστικότητας σημείου	186
Ερωτήσεις κρίσεως και οικονομικού λογισμού.	189

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ: Οργάνωση επιχειρήσεων και παραγωγή

Βασικές έννοιες και όροι	189
Εισαγωγή	189
5.1 Οργάνωση επιχειρήσεων κατά κατηγορίες: Βασικά σημεία	191

5.2 Έσοδα, κόστος και συνολικό κέρδος: Βασικές οικονομικές αρχές και διοικητικές εφαρμογές	194
5.2.1 Συμπεράσματα.	197
5.2.2 Χαρακτηριστικά οριακού εσόδου – οριακού κόστους.	201
5.2.3 Μεγιστοποίηση της συνάρτησης συνολικού κέρδους.	203
5.3 Συνάρτηση παραγωγής και τεχνολογικές σχέσεις.	206
5.3.1 Τεχνικά και οικονομικά αποτελεσματική μέθοδος παραγωγής: ένα βασικό παράδειγμα	207
5.4 Παραγωγή με μοναδικό μεταβλητό συντελεστή: Συνολικό (Total) – μέσο (Average) και οριακό (Marginal) προϊόν και νόμος της φθίνουσας οριακής παραγωγικότητας.	211
5.4.1 Συνολική – μέση και οριακή φυσική παραγωγικότητα	215
5.4.2 Ο νόμος των φθινουσών οριακών αποδόσεων.	223
5.4.3 Σχέση μεταξύ οριακού (MP_L) και συνολικού (TP_L) προϊόντος	226
5.4.4 Σχέση μεταξύ της καμπύλης του μέσου προϊόντος (AP_L) και των καμπυλών οριακού (MP_L) και συνολικού προϊόντος (TP_L).	228
5.4.5 Τα τρία στάδια της βραχυχρόνιας παραγωγικής διαδικασίας.	230
5.5 Παραγωγή με δύο μεταβλητούς συντελεστές	233
5.5.1 Καμπύλες ίσης ποσότητας προϊόντος (ισοπαραγωγής)	234
5.5.2 Φθίνων οριακός λόγος τεχνικής υποκατάστασης στη μακροχρόνια παραγωγή.	237
5.5.3 Αποδόσεις κλίμακας	241
Παράρτημα στο Πέμπτο Κεφάλαιο	245
Ομογενείς συναρτήσεις και η περίφημη συνάρτηση Cobb-Douglas.	245
Ερωτήσεις κρίσεως και οικονομικού λογισμού	249
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ: Κόστος παραγωγής και θεωρία της επιχείρησης	
Βασικές έννοιες και όροι	251
Εισαγωγή.	251

6.1 Βραχυχρόνιο κόστος παραγωγής	252
6.2 Ελαχιστοποίηση κόστους μακροχρόνια: Γραμμή ίσου κόστους.	262
6.2.1 Η γραμμή επέκτασης της παραγωγής.	265
6.3 Η τυπική καμπύλη μακροχρόνιου συνολικού κόστους.	269
6.3.1 Σχέσεις ανάμεσα στο μακροχρόνιο μέσο (AC) και οριακό κόστος (MC).	272
6.3.2 Μακροχρόνιες και βραχυχρόνιες καμπύλες μέσου κόστους (Long-Run Average Cost Curves (LRAC) και Short-Run Average Cost Curves (SRAC)).	274
6.4 Οικονομίες κλίμακας και μακροχρόνιο μέσο κόστος.	278
6.4.1 Λόγοι ύπαρξης θετικών οικονομιών κλίμακας.	280
6.4.2 Λόγοι ύπαρξης αρνητικών οικονομιών κλίμακας.	281
6.5 Θεωρία της επιχείρησης (Theory of the Firm).	281
6.5.1 Γενικά στοιχεία	281
6.5.2 Διοικητική Οικονομική και η Θεωρία της επιχείρησης: Μια μικρή αναφορά	286
6.5.3 Το πρότυπο (Θεωρία) της μεγιστοποίησης των πωλήσεων	288
6.5.4 Το πρότυπο (Θεωρία) της μεγιστοποίησης της επιχειρηματικής ανάπτυξης (The Growth Maximization Model)	290
6.5.5 Το πρότυπο (Model) της μεγιστοποίησης της ωφέλειας (χρησιμότητας) (The Utility Maximization Model)	293
6.5.6 Η οικονομική σκέψη του J. K. Galbraith	295
6.5.7 Η απόφαση της επιχείρησης για το ύψος της παραγωγής: Ένας επίλογος	297
6.5.7.1 Η απόφαση της βραχυχρόνιας παραγωγής	299
6.5.7.2 Η απόφαση της μακροχρόνιας παραγωγής	302
Ερωτήσεις κρίσεως και οικονομικού λογισμού	305

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ: Μεγιστοποίηση κέρδους στις τελείως
ανταγωνιστικές αγορές**

Βασικές έννοιες και όροι	307
Εισαγωγή: Μεγιστοποίηση κέρδους και ύψος προσφοράς	307
7.1 Τέλειος ανταγωνισμός: Ορισμοί	313

7.2 Βραχυχρόνια ισορροπία του τελείως ανταγωνιστικού κλάδου (βιομηχανίας)	314
7.2.1 Βραχυχρόνια παραγωγική περίοδος	315
7.2.2 Βραχυχρόνια καμπύλη προσφοράς της τελείως ανταγωνιστικής επιχείρησης	319
7.2.3 Βραχυχρόνια καμπύλη προσφοράς του τελείως ανταγωνιστικού κλάδου	324
7.3 Μακροχρόνια ισορροπία του τελείως ανταγωνιστικού κλάδου (βιομηχανίας)	326
7.3.1 Συγκριτική στατική ανάλυση του τελείως ανταγωνιστικού (βιομηχανικού) κλάδου	337
7.3.1.1 Η περίπτωση σταθερού κόστους	339
7.3.1.2 Η περίπτωση φθίνοντος κόστους	340
Ερωτήσεις κρίσεως και οικονομικού λογισμού	344
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ: Ατελείς αγορές: Μονοπώλιο	
Βασικές έννοιες και όροι	345
Εισαγωγή	345
8.1 Μονοπώλιο: Η καμπύλη ζήτησης	349
8.1.1 Μέσο έσοδο (AR) – Ελαστικότητα ζήτησης (ϵ_p) και οριακό έσοδο (MR): Μαθηματική σχέση και οικονομική ερμηνεία	350
8.2 Ισορροπία της μονοπωλιακής αγοράς	352
8.2.1 Μονοπώλιο και τέλειος ανταγωνισμός: Βασικές συγκρίσεις	357
8.3 Διαφοροποίηση της τιμής του μονοπωλίου (Price Discriminating Monopolist): Η στρατηγική διακριτής τιμολόγησης	361
8.4 Έλεγχος του μονοπωλίου (Regulation of Monopoly)	366
8.4.1 Ο δείκτης Lerner (Lerner Index)	366
8.4.2 Μέτρα πολιτικής ανταγωνισμού	368
8.4.3 Φορολόγηση	370
8.4.4 Έλεγχος της μονοπωλιακής τιμής (Price Regulation)	370
8.4.5 Ρύθμιση τιμής προϊόντος: Τιμολόγηση σε επίπεδο οριακού κόστους (Marginal Cost Pricing)	371
8.4.6 Ρύθμιση τιμής προϊόντος: Τιμολόγηση σε επίπεδο μέσου κόστους (Average Cost Pricing)	375

Παράρτημα στο Όγδοο Κεφάλαιο	377
I. Μεγιστοποίηση μονοπωλιακού κέρδους:	
Ένα παράδειγμα	377
Ερωτήσεις κρίσεως και οικονομικού λογισμού	380
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ: Ατελείς αγορές: Μονοπωλιακός ανταγωνισμός και ολιγοπώλιο	
Βασικές έννοιες και όροι	381
Εισαγωγή	381
9.1 Μονοπωλιακός ανταγωνισμός	382
9.1.1 Η καμπύλη ζήτησης της αγοράς του μονοπωλιακού ανταγωνισμού	386
9.1.2 Η βραχυχρόνια ισορροπία της αγοράς του μονοπωλιακού ανταγωνισμού (Short-Run Market Equilibrium under Monopolistic Competition)	389
9.1.3 Η μακροχρόνια ισορροπία της αγοράς του μονοπωλιακού ανταγωνισμού	391
9.2 Ολιγοπώλιο	394
9.2.1 Κλασικά πρότυπα (Models) ολιγοπωλίου:	
Δυοπώλιο (Duopoly Markets)	397
9.2.1.1 Το υπόδειγμα Cournot	398
9.2.1.2 Το υπόδειγμα Stackelberg	408
9.2.1.3 Το υπόδειγμα Edgeworth και η απάντηση του E. H. Chamberlin	411
9.2.1.4 Το υπόδειγμα της τεθλασμένης καμπύλης ζήτησης και η ολιγοπωλιακή τιμολόγηση	414
9.2.1.5 Χωρική αλληλεξάρτηση επιχειρήσεων: Μια σημείωση	421
9.2.2 Θεωρία παιγνίων και οικονομική ανάλυση της πληροφόρησης	423
9.2.2.1 Ισορροπία κατά Nash (Nash Equilibrium)	428
9.2.2.2 Το Δίλημμα του φυλακισμένου (The Prisoner's Dilemma)	433
Παράρτημα στο Ένατο Κεφάλαιο	440
I: Ένα παράδειγμα κυρίαρχης επιχείρησης	440
Ερωτήσεις κρίσεως και οικονομικού λογισμού	441
Προτεινόμενη γενική βιβλιογραφία	443